

פניני הרמא

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

זמני עיה"ק ירושלים תובכ"א:

הזלח"י - 5:08 / צאת השבת אר"ת - 7:02

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו. (א. א.), במדרש: מכאן אמרו כל תלמיד חכם שאין בו דעת נבלה טובה הימנו, תדע לך שכן, צא ולמד ממשה אבי החכמה, אבי הנביאים, שהוציא ישראל ממצרים, ועל ידו נעשו כמה נסים במצרים ונוראות על ים סוף, ועלה לשמי מרום והוריד תורה מן השמים, ונתעסק במלאכת המשכן ולא נכנס לפני ולפנים עד שקרא לו שנאמר ויקרא אל משה וידבר ע"כ, פי' כי גדר דעת שידע אדם לכלכל עניניו ומדרגותיו על מתכונתם ולא יכנס למקום והשגה שאינה ראויה לו, ובמדרש פרשת פקודי, איש אמונות רב ברכות ואץ להעשיר יאבד, איש אמונת זה משה, ואץ להעשיר זה קרח, ע"כ, לא מצינו שקרח רץ להעשיר? אלא דהכוונה אינה לעשירות ממון אלא למדרגות שקרח אץ להשיג מה שלא היה ראוי לזה וע"כ העלה חרס בידו, אבל משה רבנו מלא באמונה תפקידו שהוטל עליו וע"כ הביא ברכה.

ובפירוש נבלה טובה הימנו, שמעתי בשם האדמו"ר רבי אברהם מרדכי מגור זצ"ל, כי נבלה הכל מרגישים סרחונה ובורחים ממנה משא"כ ת"ח שאין בו דעת, כנ"ל, ההמון נמשך אחריו, והוא מרחיקם מן האמת, והבן.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם אדם כי יקריב מכם קרבן ליהוה מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם. (א. ב.), ברמב"ן בא"ד ז"ל: ואפשר שנאמר שאם רצו צבור להפריש בתחלה לנדבה ויגבו אותה כאשר יגבו השקלים לתמידין ומוספין שתהיה נדבת צבור בעולת בהמה ואין בה סמיכה שנתרבה מן הכתוב הזה וכל זמן שיתנדבו בו רוב ישראל היא נדבת צבור ואינה בעולת העוף ולא בשלמים ומעוטן נדונין כיחידים והוא העיקר ע"כ, וביאר מרן (הגרי"ז מבריסק) זצ"ל שהרמב"ן חידוש קמ"ל שכדי שיהיה נדבת צבור צריך שתהא הנדבה נתרמת לזה מרוב ישראל. אולם לא ביאר לן מהו ענינו של קרבן נדבת צבור ולשם מה הוא בא. ואולי י"ל שזה ענין מסויים לכפרה עבור כלל ישראל והוא

דייקא ע"י שכל אחד ואחד, או עכ"פ רובן של ישראל, ינדבו לזה, ומעין מחצית השקל שהיתה הנדבה בזה כפרה לכלל ישראל.

וזכורני כד הוינא טליא יצאה קריאה מאת הסבא קדישא החפץ חיים זצ"ל שכל אחד ואחד ינדב איזה סכום לצדקה והיה זה בעת צרה מסוימת וואולי היה אחר הצרה בחברון, איני זוכר בדיוק, ולפי"ז י"ל שמקור הדברים ברמב"ן הנ"ל שיש ענין כפרת כלל ישראל ע"י נדבת ציבור.

(שם)

נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה. (ד. ב.), לשון זה נאמר כמה פעמים בפרשיות חטאת ואשם, ולכאורה הוא לשון משונה שלא אמר "אשר עבר על מצות ה'?" ונראה שבא לרמז כי להכרת החטא לא סגי שיכיר שעבר עבירה, אלא שידע שחוץ מה שעבר על עבירה, גם חסר לו קיום מצות ד', והוא מה שאמרו ז"ל (קידושין דף לט:): דכל מי שבא לידו עבירה ולא עבר הרי זה כאילו קיים מצוה, ויותר מזה, במה שבאותו שעה החסיר מצוה שהיה יכול לעשותה, וכמש"כ הגר"א (בליקוטים שבסוף המשניות פאה) בענין "דין וחשבון". ונמצא כי עיקר תיקון החטא הוא דייקא ע"י עלייה לתקן מה שהחסיר בעלייה לשלמות, והוא ענין בה"א נברא העולם, שאמרו במנחות (דף כט:): שכשנפל למטה ע"י חטא צריך לחזור ע"י הדלת שלמעלה. והוא פי' במקום אשר תשחט החטאת תשחט העולה (לקמן ו. יח.), שהעולה בא על ביטול מ"ע שהיה צריך לעלות.

(מכת"י מרן שליט"א מה שדרש פעם בשמחה משפחתי במאנסי יצ"ו)

* * *

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר] – פרשת זכור:

מאמר "קימו מה שקיבלו"

ומאמר זה מתוך כת"י רבינו שליט"א, ועדיין לא נדפס בספריו – נאמר ב'שבת זכור' שנת תשס"ה לפ"ק

קבלוה בימי אחשוורוש דכתיב קימו וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר".

ועוד שם בגמרא: "אמר חזקיה מאי דכתיב משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה אם יראה למה שקטה

בגמרא שבת (דף פח.): "ויתיצבו בתחתית ההר א"ר אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם א"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא אמר רבא אעפ"כ הדור

ואם שקטה למה יראה אלא בתחילה יראה ולבסוף שקטה ולמה יראה כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי ה' יתירה למה לי מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו".

ולבאר המשך שני המאמרים, ועוד מה שהיה צורך לכפות הר כגיגית, אע"פ שכבר אמרו ישראל נעשה ונשמע?

כבר מבואר יסוד **במהר"ל** (הקדמה לספרו אור חדש, גור אריה פרשת יתרו ועוד) כי התורה היא מוכרחת וצריכה שתתקבל בהכרח ולא ברצון, ונראה בהרחבת הביאור, כי אכן אין מציאות קיום להעולם בלי תורה, וכמו שאמר שם חזקיה ארץ יראה וכו' אם לא יקבלו התורה תהפך לתוהו ובוהו, וכמו דאיתא **בנפש החיים** (שער ד פרק כה - כו) שברגע אחת בלי תורה מיד יתבטל העולם לתוהו ובוהו, כי על תנאי זה נברא העולם, וממילא שהחפצא של תורה צריך שתתקבל בתור הכרח בהכרח מלאה שכן הוא, ואם כן אמנם שכבר אמרו ישראל מרצון נעשה ונשמע, אבל הרי מחפצא של קבלת התורה הוא הכרת ההכרח הזה, והוא ענין כפה הר כגיגית שזוהי התורה עצמה לצורך קיום העולם, ומי שלא מקבלה בתור כזו לא קיבל תורה.

ואכן עוד יותר מבואר **ברמב"ן סוף פרשת בא**, כי מחלק הכפיה של קבלת התורה הוא ההכרח שכל הנעשה בעולם הוא שכר ועונש מצוה, ושאינן שום טבע ומקרה בעולם הן ביחיד והן בצבור, הכל בחשבון שכר ועונש, וכדכתב שם הרמב"ן שמי שאינו מאמין ביסוד זה אין לו חלק בתורת משה, כי זוהי תורת משה שאין מקרה וטבע. וגם זה בכלל ענין הכפיה.

ואכן מתי נתברר שכן קיבל כלל ישראל את התורה בבחינה זו? היה זה בזמן מרדכי, שכידוע המגילה כולה צירוף של מקרים לכאורה, לא נזכר בה דבר של השגחה, אבל באמת כל פרט ופרט היה השגחה פרטית שכר ועונש, וכלל ישראל האמין בזה כי אע"פ שלמראה העינים מרדכי גרם להצרה, הם האמינו להיפך, כי הכל בהשגחה פרטית, כי החטא גרם והתשובה מצילה.

ואמרו ז"ל שהמגילה נקראת "אגרת" (מגילה דף יט.), ונראה ש"ל המכוון בזה, לא רק שהמגילה היא אגרת, אלא כל אגרת היא מגילה, כל מה שקורה ונכתב

באגרת של אדם וחבירו, הכל השגחה פרטית, וכמש"כ הרמב"ן, והוא כעין המגילה, ואכן זהו "קיימו מה שקבלו כבר", הוכיחו כלל ישראל כי קבלת התורה של כפיה תחת ההר היה כראוי, כי הבינו שבלי תורה אין מציאות לעולם כלל, ושכלי ההכרה בהשגחה פרטית אין חלק להם בתורת משה.

והוא ענין עמלק שנאמר "אשר קרך" (כה. יח.), ופירשו ז"ל (עי' רש"י) שר"ל שכפר בהשגחה ואמר מקרה הוא, והוא היפך פורים.

וכן הם כל מצוות פורים, משלוח מנות אהבת רעים, וצדקה לעניים, ושמתת החיים במשתה, כל זה הוא לכאורה טבע בני אדם שאי אפשר לחיות בלי זה, וכן הוא התורה ומצוותיה, תורה ועבודה שהעולם עומד עליהם, כמו גמ"ח שבלי זה אין עולם.

והוא שמהעיקרים של פורים הוא להאמין בכח התפלה, וכדברי הרמב"ם שהראה **מין** (הגרי"ו מבריסק) **זצ"ל**, וז"ל (בריש ספרו היד החזקה בהקדמה הקצרה לתרי"ג מצוות): "וצוו לקרות המגילה בעונתה כדי להזכיר שבחיו שלה קב"ה ותשועות שעשה לנו והיה קרוב לשוועתנו כו' ודי להודיע לדורות הביאים שאמת הוא מה שהבטחנו בתורה ומי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים בכל אשר קראנו" עכ"ל, ולפי האמור, הרי הוא ענינו של פורים, כי זוהי עיקרה של תפלה, וכמש"כ הרמח"ל **בספרו דרך השם**, שלא יטבע האדם בטבע ויחשוב עולם כמנהגו נוהג, אינו כן אלא הכל בתפלה תליה, ואילולי שהיו ישראל אומרים משיב הרוח ומוריד הגשם לא היה גשם יורד, ואילולי הושענות לא היה העולם מתקיים וכו'.

זוהי ההתבוננות המוכרחת לקראת פורים, והוא המשך דברי חזקיה שם בגמרא, וסמיכות מאמרו למאמר קימו וקיבלו.

ובתוספות שם (ד"ה אמר רבא) הקשו איך דרשו כן קיימו וקבלו הרי צריך לדרשה של קיימו למעלה מה שקבלו למטה, אכן לפי האמור הדברים כמין חומר, כי מהו ענין קיימו למעלה, הלא הוא ענין האמונה וההכרה בהשגחה פרטית, וכמו שכתבתי במקום אחר בפירוש הגמרא במגילה (עי' בית אב עה"ת ח"ב עמ' רל"א ד"ה ותכתוב אסתר) עיי"ש, והן הן הדברים שנדרשו מקיימו מה שקבלו כבר ומיושבת היטב קושית התוספות.

בשורה טובה תדשן עצם

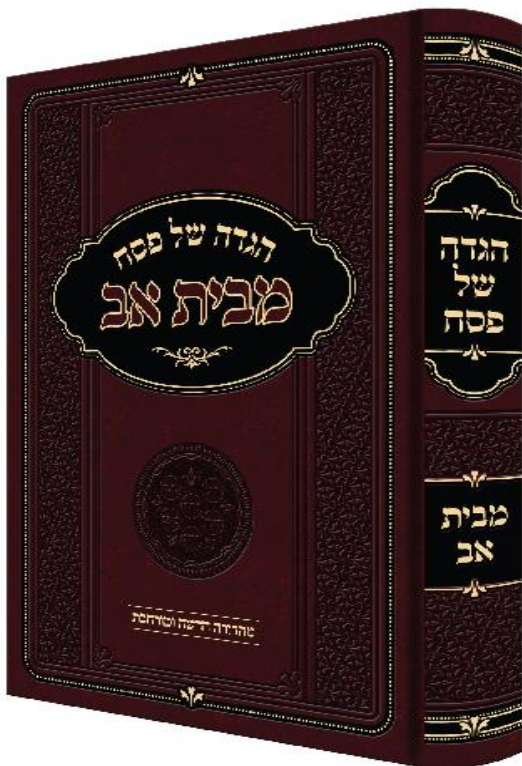
הננו בזה לבשר טוב לכל שוחרי תורה די בכל אתר ואתר, ובפרט לתלמידי ונאמני מרן רבינו שליט"א, כי לאחר שבשנה שעברה אזל מן השוק תוך זמן קצר, הדפסנו

מחדש את ההגדה הנפלא

"הגדה של פסח מבית אב"

פנינים ורעיונות וביאורים על ההגדה מתורת מרן שליט"א מסודר בלשון צח

וברור, בדפוס נאה ומהודר

"דבר ידוע הוא אצל תלמידי מרן רה"י שליט"א די בכל אתר ואתר, שחג הפסח בכלל, וליל הסדר בפרט, הוא אצל רבינו זמן מיוחד והתרוממות נשגבה, שאז הוא הזדמנות להורישי יסודות האמונה וההשקפה לדורות הבאים, ולהאיר ליבם בתקופות מחשכים בדורנו אנו, בחיזוק האמונה והבטחון והצפייה לביאת המשיח במהרה דידן, וכמאמר הפסוק "למען תספר באזני בנך ובן בנך" וגו', והוא בבחינת יתד הבנין ויסודו לכל השנה, ובזמן זה אנו זוכים לשמוע מפיו באופן מיוחד פנינים יקרים ומאירים"

(מתוך הקדמת המו"ל בתוך הספר)

לעת עתה אפשר להשיג רק באה"ק [בחזו"ל יהי' ניתן להשיג בע"ה אחרי פורים]:

• בירושלים בחנויות "ספרים ווינקל" ו"ספרי הישיבה"

• בטלפון: 0548517390

• במייל: דרך מערכת ה"פניני" או במייל ההו"ל: mechonbeisav@gmail.com

מחיר לרגל ההוצאה: 30 נ"ח - אפשרות משלוח בירושלים ב10 נ"ח - אפשר בכרטיס אשראי